

Plán rozvoje dopravní výchovy 2022/2023

1. Definice

Základním smyslem začlenění dopravní výchovy do výchovně-vzdělávacího procesu na 1. stupni ZŠ je zajistit pro žáky příležitost poznat, pochopit a přijmout faktickou i etickou stránku bezpečnosti v silničním provozu. Základním cílem zařazení dopravní výchovy do výuky je získání vědomostí, dovedností a návyků v oblasti bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu, přijetí etických norem chování, rozvoj klíčových kompetencí žáka s důrazem na rozvoj komunikace, sounáležitosti, úcty ke zdraví, odpovědnosti za své zdraví a bezpečnost i zdraví jiných. Dále jde o výchovu k toleranci a ohleduplnosti k ostatním. Dopravní výchova by měla mít kladný dopad na celoživotní učení dětí a vést následně ke snížení nehodovosti a rizikových situací v silničním provozu.

Základním smyslem zařazení dopravní problematiky na 2. stupeň ZŠ je další rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků v oblasti bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu, snížení nehodovosti a rizik v silničním provozu a přijetí etických norem chování. Dále pak rozvoj životních kompetencí pedagogů, jejich další vzdělávání, výměna zkušeností, jejich cílené působení i mimo rámec ZŠ – vůči rodičům a veřejnosti v lokalitě školy.

Cílem začlenění dopravní výchovy do výchovně-vzdělávacího procesu na 2. stupni ZŠ je prohlubovat a upevňovat znalosti a dovednosti z oblasti bezpečnosti v silničním provozu získané na 1. stupni ZŠ. Dále rozvíjet poznání a obohacovat tuto oblast o další poznatky a etickou stránku problematiky. Položit základy pro utváření vztahů mezi účastníky silničního provozu, orientaci v nich a pěstování správných reakcí, vedoucích k bezpečnosti vlastní i okolí, rozvíjet základy první předlékařské pomoci a připravit žáky na získání řidičského oprávnění pro malé motocykly a další skupiny. Rozvíjet klíčové kompetence s důrazem na úctu ke zdraví, k odpovědnému chování a odpovědnosti za své zdraví, k toleranci a ohleduplnosti k ostatním a na svoji bezpečnost. (MŠMT)

2. Cíle a úkoly dopravní výchovy

Cíle

- bezpečné chování dětí v silničním provozu, ohleduplnost, zodpovědnost za své chování
- předvídání rizika, správné vyhodnocování situace, vhodné jednání v roli chodce i cyklisty
- získávání a utváření si návyků do budoucna
- naučit děti vážit si života, seznámení s první pomocí
- rozvíjení etického vnímání v dopravních situacích, zvládání emocí

Úkoly

U žáků 1.-3. ročníků se zaměřujeme především na tyto úkoly, schopnosti a dovednosti:

- charakterizuje, kdo je účastníkem provozu na pozemních komunikacích
- používá reflexní doplňky a zná jejich dopad

- dovede rozpoznat, kdo a jak smí jezdit nebo chodit
- rozlišuje vybrané dopravní značky
- rozlišuje a používá bezpečná místa pro hru
- posiluje vědomí spoluzodpovědnosti, ukázněnosti a ohleduplnosti k ostatním účastníkům silničního provozu
- bezpečně překonává silnici se světelnými signály
- dokáže ostatním účastníkům provozu na silnicích nepřekážet a neohrožovat je
- ovládá pravidla jízdy na bruslích a koloběžce, využívá je
- správně reaguje na světelná znamení a pokyny policistů
- bezpečně cestuje autem, při jízdě v autě používá autosedačku a zádržný systém, zná význam a techniku poutání

U žáků 4. – 5. ročníků je dopravní výchova zaměřena takto:

- prohloubí si znalosti, které získali v předchozích ročnících
- vyjmenuje součásti povinného vybavení jízdního kola
- jako cyklista správně používá reflexní i ostatní doplňky a výbavu kola
- ukotví si pravidla silničního provozu pro cyklisty i chodce
- odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení, snaží se zachovat adekvátně k dané situaci
- jako cyklista se orientuje na křižovatce
- rozeznává vybrané dopravní značky a zná jejich význam
- dokáže se správně zachovat při dopravní nehodě
- ovládá základní postupy při první pomoci
- zvládne jízdu zručnosti

U žáků 6. – 9. ročníků se zaměřujeme zejména na tyto úkoly, schopnosti a dovednosti:

- prohloubí si znalosti, které získali na prvním stupni základní školy
- pochopí pravidla bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu jak v roli chodce, tak v roli cyklisty
- vyjmenuje součásti povinného vybavení jízdního kola
- bezpečně se chová v dopravních prostředcích a na zastávkách
- používá osvojená pravidla silničního provozu pro cyklisty
- posoudí situaci i z pohledu ostatních účastníků silničního provozu
- jako cyklista se orientuje na křižovatce
- rozlišuje dopravní značky a zná jejich význam
- rozvíjí své etické vnímání v dopravních situacích, zvládá své emoce
- dokáže se správně zachovat při dopravní nehodě, zná pravidla první pomoci
- dokáže rozvíjet vztahy mezi všemi účastníky silničního provozu
- charakterizuje souvislost mezi jednáním a charakterovými vlastnostmi osobnosti
- vymezí propojení mezi daným tématem a dalšími oblastmi života
- zvládne náročnější jízdu zručnosti
- dokáže dobře, rychle a správně vyhodnotit situaci a vyvodit závěry
- uvědomuje si morální a právní odpovědnost chování a jednání každého účastníka silničního provozu
- orientuje se v základní legislativě související s tématem dopravy
- zná nebezpečné důsledky požívání alkoholu, některých léků a návykových látek
- zná negativní vlivy dopravy na životní prostředí a zná způsoby jeho ochrany

3. Program dopravní výchovy

Konkretizace	Ročník	Garant
Silniční provoz	oba stupně	Tlapák, Hašová
Silnice	oba stupně	Tlapák, Hašová
Chodník	oba stupně	Tlapák, Hašová
Místo pro hru	1. stupeň	Tlapák
Přecházení	1. stupeň	Tlapák
Cestování	1. stupeň	Tlapák
Chodec	oba stupně	Tlapák, Hašová
Cyklista	oba stupně	Tlapák, Hašová
Dopravní značky	2. stupeň	Hašová
Předlékařská pomoc	2. stupeň	Hašová

Dopravní výchova v rámci průřezových témat:

- Osobnostně sociální výchova
- Environmentální výchova
- Výchova demokratického občana
- Mediální výchova

4. Odkazy

Podklady k výuce témat dopravní výchovy v základních školách

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/podklady-k-vyuce-temat-dopravni-vychovy-v-zakladnich-skolach>

Dopravní výchova dětí

<https://www.ibesip.cz/Tematicke-stranky/Dopravni-vychova-deti/Zaci-zakladnich-skol>

Bezpečné cesty – dopravní výchova pro školy

<https://www.bezpecnecesty.cz/cz/dopravni-vychova>

RVP

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1443/dopravni-vychova-predchazi-nehodam-deti.html/>

Vypracovala Mgr. Michaela Hašová

V Ševětíně 1.9.2022